

Notitie reikwijdte en detailniveau

Bestemmingsplan LOG Lintelo

Notitie reikwijdte en detailniveau

Bestemmingsplan LOG Lintelo

In opdracht van	Gemeente Aalten Markt 7 7121 CS Aalten
Opgesteld door	SRE Milieudienst Keizer Karel V Singel 8 Postbus 435 5600 AK Eindhoven 040 2594604
Auteur	ing. L.J.G. Stortelder
Versienummer	1
Datum	9 november 2009
Status	Definitief

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
1.1. Introductie	3
1.2. M.e.r.-plicht	3
1.3. Leeswijzer	4
2. Aanpak en kaders planMER	5
2.1. Aanpak planMER	5
2.2. Reikwijdte en detailniveau	5
2.3. Beleidskaders	6
2.3.1. Reconstructieplan Achterhoek & Liemers	7
2.3.2. Ruimtelijke visie LOG Lintelo	7
2.4. Beleidsontwikkeling	8
2.4.1. Toekomst visie veehouderijen	8
2.4.2. Rapporten aan de Kamer	9
2.4.3. Inwoners van Aalten	10
2.5. Huidige situatie en autonome ontwikkeling	10
<i>Situatie in de gemeente Aalten</i>	12
3. Inhoud planMER	14
3.1. Geur	
3.2. Ammoniak(depositie)/ natuur	15
3.3. Verkeer	
3.4. Luchtkwaliteit	17
3.5. Geluid	
3.6. Flora- en Fauna	17
3.7. Water/ bodem	17
3.8. Archeologie	18
3.9. Externe veiligheid	18
3.10. Gezondheid	18
4. Procedure	19
4.1. Overzicht procedure plan-m.e.r.	19
4.2. Raadpleging	19

1. Inleiding

1.1. Introductie

Voor u ligt de notitie reikwijdte en detailniveau voor de plan-m.e.r. voor bestemmingsplan landbouwontwikkelingsgebied Lintelo (LOG Lintelo). Dit document vormt tezamen met de kennisgeving, dat gestart wordt met de planMER, de eerste stap in de plan-m.e.r.-procedure. De gemeente heeft enige mate van vrijheid bij de bepaling van de inhoud van de planMER en de te doorlopen plan-m.e.r.-procedure. Met deze notitie bakent de gemeente Aalten af welke milieueffecten van de intensieve veehouderijen binnen het LOG Lintelo gaat onderzoeken. Hierbij wordt ingegaan op de (milieu)thema's die bij het onderzoek aan de orde komen, met welke diepgang ze worden onderzocht en welke procedure de gemeente wenst te volgen.

De gemeente wil de inbreng van de te raadplegen partijen betrekken bij het verder opstellen van de planMER. De gemeente heeft tevens besloten vrijwillig advies aan de Commissie voor de milieueffectrapportage over deze notitie en de latere planMER te vragen. Deze notitie is dan ook bedoeld om relevante bestuursorganen en belanghebbenden te informeren over de aanpak van de milieueffectstudie en tevens hen te raadplegen.

1.2. M.e.r.-plicht

Bij de voorbereidingen van het bestemmingsplan LOG Lintelo is gebleken dat sprake is van de plicht voor het opstellen van een planMER. De intensieve landbouwactiviteiten kunnen namelijk gevolgen voor het milieu hebben. Om die gevolgen in beeld te brengen en te beheersen is het belangrijk dat milieuaspecten in een vroeg stadium worden meegenomen in de planontwikkeling.

Daarnaast maakt de gemeente bij dit bestemmingsplan keuzes over de omvang van bouwblokken van veehouderijen en over mogelijkheden voor omschakeling naar en nieuwvestiging van intensieve veehouderijen. Daarom kan het bestemmingsplan worden aangemerkt als een kader voor latere m.e.r.-(beoordelings)plichtige besluiten, te weten besluiten over milieu- en bouwvergunningen van veehouderijen met een omvang boven de m.e.r.-drempel (zie artikel 7.2 Wet milieubeheer: Het betreft de categorieën C14 en D14 van het Besluit m.e.r.).

Bij het bestemmingsplan LOG Lintelo zijn geen andere onderwerpen gedefinieerd die als een kader voor latere m.e.r.-(beoordelings)plichtige besluiten zijn te beschouwen.

In dit rapport worden de volgende termen gebruikt.

m.e.r. = milieueffectrapportage = de procedure
plan-m.e.r. = procedure voor plannen die een kader stellen voor m.e.r.-plichtige activiteiten, zoals een structuurvisie of een bestemmingsplan buitengebied waarin keuzes worden gemaakt over de aard en omvang van nieuwvestiging en uitbreiding van intensieve veehouderijen.
planMER = milieueffectrapport = het product
besluit-m.e.r. = m.e.r.-procedure voor projecten die bij wet m.e.r.-plichtig zijn, zoals een vergunningaanvraag voor een grote intensieve veehouderij.

1.3. Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de opzet en de kaders van het planMER en wat de reikwijdte en detailniveau van het planMER wordt. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de inhoud van het planMER. Verder wordt beschreven welke alternatieven worden onderzocht en welke milieugevolgen de ontwikkelingen met zich meebrengen. In hoofdstuk 4 wordt de procedure beschreven en wat wordt gedaan met de reacties op deze notitie.

2. Aanpak en kaders planMER

2.1. Aanpak planMER

De planMER onderbouwt de beleidsruimte in het bestemmingsplan voor het LOG Lintelo ten aanzien van de uitbreiding en nieuwvestiging van de intensieve veehouderij. Hierbij wordt het volgende in beeld gebracht:

1. de huidige omvang van de (intensieve) veehouderij en de mogelijke autonome ontwikkelingsscenario's voor de (intensieve) veehouderij;
2. de milieugevolgen van de twee nieuwe ontwikkelscenario's;
3. een vergelijking tussen de twee ontwikkelscenario's.

De wijze waarop de gemeente planologische sturing gaat geven in het bestemmingsplan hangt mede af van de resultaten uit de planMER.

2.2. Reikwijdte en detailniveau

Aan een planMER worden eisen gesteld die zijn vastgelegd in artikel 7.10 van de Wet milieubeheer. In de handreiking van VROM, handreiking milieueffectrapportage van plannen (planMER) is aangegeven welke zaken onderdeel moeten uitmaken van een planMER.

De volgende onderdelen zullen in de planMER worden behandeld.

1. inhoud en doelstellingen van het plan en de mogelijke relatie met andere plannen;
2. beschrijving van de voorgenomen initiatieven en alternatieven, inclusief motivering;
3. overzicht van eerdere plannen en gevolgen;
4. beleidskader bescherming milieu en andere relevante aspecten;
5. bestaande toestand van het milieu en de te verwachten autonome ontwikkelingen;
6. gevolgen voor het milieu door activiteit/initiatief;
7. vergelijking bestaande toestand, autonome ontwikkeling, initiatief en alternatieven;
8. mitigerende en compenserende maatregelen;
9. overzicht leemten ten gevolge van het ontbreken van gegevens plus technische tekortkomingen;
10. samenvatting.

De planMER richt zich primair op het LOG Lintelo. De effecten gaan echter verder dan het LOG en daarom wordt uitgegaan van een groter onderzoeksgebied dat per milieuaspect kan verschillen en eventueel gemeente of provincie overschrijdend zijn. Het detailniveau richt zich op gemeentelijk niveau en niet op individueel bedrijfsniveau.

In de planMER ligt de nadruk op de afbakening van de zoeklocaties. In de Gebiedsvisie ten behoeve van de verordening geurhinder en veehouderij voor de gemeente Aalten, uitgevoerd door de SRE Milieudienst, zijn voor geur de zoeklocaties bepaald. De raad heeft twee zoeklocaties aangewezen. Eén zoeklocatie wijkt af van de geurvisie. De planMER zal de zoeklocaties welke de raad heeft aangewezen op alle milieuaspecten onderzoeken. Het detailniveau van de verschillende milieuaspecten komt in hoofdstuk 3 aan bod.

Figuur 1 Landbouwontwikkelingsgebied Lintelo

2.3. Beleidskaders

Voor de planMER worden de volgende beleidskaders geraadpleegd.

- Streekplan Gelderland (2005);
- Reconstructieplan Achterhoek & Liemers (2005);
- Natura 2000/ Natuurbeschermingswet 1998;
- Ruimtelijke visie LOG Lintelo (26 mei 2009);
- Verordening geurhinder en veehouderij voor gemeente Aalten (6 juli 2009);
- Relevante wet- en regelgeving op alle (milieu)aspecten.

2.3.1. Reconstructieplan Achterhoek & Liemers

De ontwikkelingsmogelijkheden voor de intensieve veehouderijen zijn specifiek opgenomen in het reconstructieplan Achterhoek & Liemers. Het reconstructieplan draagt de gemeente op om de zoneringsplannen opgenomen in dit plan door te vertalen naar bestemmingsplannen. In dit reconstructieplan wordt onderscheid gemaakt tussen landbouwontwikkelingsgebieden, verwevingsgebieden en extensiveringsgebieden.

1. Landbouwontwikkelingsgebieden (LOG)

Doel: concentratie van intensieve landbouwfuncties

In landbouwontwikkelingsgebieden zijn ruime mogelijkheden voor de ontwikkeling van intensieve veehouderijbedrijven en kunnen bestaande intensieve veebedrijven groeien. Ruimtelijke concentratie van de intensieve veehouderij in gebieden die zowel bedrijfseconomisch als wat betreft omgevingskwaliteit duurzaam zijn, is hierbij het uitgangspunt.

2. Verwevingsgebieden

Doel: verweving

Verwevingsgebieden kennen een sterke vermenging van functies (o.a. landbouw, toerisme en recreatie) met diverse waarden in het buitengebied (zoals water, landschap en natuur). Doel voor deze gebieden is dat deze functies en waarden zich naast elkaar ontwikkelen en elkaar onderling versterken. Onder voorwaarden is de omschakeling van een agrarisch bedrijf naar intensieve veehouderij of hervestiging van een intensief veehouderij bedrijf toegestaan.

3. Extensiveringsgebieden

Doel: afbouw op termijn

In extensiveringsgebieden wordt gestimuleerd dat de intensieve veehouderij op termijn wordt afgebouwd. Het betreft een ruimtelijk begrensd gedeelte van het reconstructiegebied met het primaat wonen of natuur, waar uitbreiding, hervestiging of nieuwvestiging van in ieder geval intensieve veehouderijen onmogelijk gemaakt wordt.

In het reconstructieplan Achterhoek & Liemers is bepaald dat binnen het LOG Lintelo bouwblokken van intensieve veehouderijen kunnen uitgroeien tot 1,5 hectare. Een groter bouwblok tot 2,5 ha is mogelijk onder voorwaarden.

Het LOG Lintelo is één van de 15 aangewezen LOG's in Gelderland. Voor het slagen van de reconstructie is een succesvolle verplaatsing van intensieve veehouderijen uit een extensiveringsgebied essentieel. De LOG's moeten ruimte geven voor deze bedrijven.

2.3.2. Ruimtelijke visie LOG Lintelo

Het hoofddoel van de ruimtelijke visie is het bieden van ruimte voor intensieve veehouderijen op een planologisch verantwoorde wijze. De visie brengt de randvoorwaarden in beeld en is de aanzet naar een gemeentelijk bestemmingsplan. De visie geeft een totaalbeeld van de gewenste ontwikkeling en inrichting van het gebied. De ruimtelijke visie is te vinden op de gemeentelijke website (www.aalten.nl).

2.3.3. Besluit huisvesting

Op 1 april 2008 is het besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij (het Besluit huisvesting) in werking getreden. Dit Besluit bepaalt dat dierenverblijven emissiearm moeten zijn uitgevoerd. Om dit te bereiken mogen op grond van het besluit alleen nog de zogenaamde beste beschikbare technieken (BBT) toegepast worden. Dit zijn huisvestingssystemen met een emissiefactor die lager is dan of gelijk is aan de maximale emissiewaarde. Deze maximale emissiewaarden verschillen per diercategorie. Het Besluit huisvesting is direct werkend.

Het Besluit huisvesting kent de mogelijkheid om gebruik te maken van intern salderen, dus is het niet altijd noodzakelijk dat alle stallen zijn voorzien van BBT. Hierbij wordt in een deel van de bestaande huisvestingssystemen geen BBT toegepast en wordt de daardoor niet verkregen ammoniakreductie gecompenseerd door het toepassen van verdergaande technieken dan BBT in de overige huisvestingssystemen.

Uitstel

Voor nieuw te bouwen stallen geldt de hierboven beschreven verplichting al sinds 1 januari 2007. Het Besluit huisvesting kent voor bestaande stallen een overgangstermijn tot 1 januari 2010. In de oplegnotitie is aangegeven welke huisvestingssystemen voor niet IPPC- bedrijven BBT zijn voor wat betreft het aspect ammoniak. Op 14 juli jl. heeft VROM kenbaar gemaakt dat de overgangstermijn tot 1 januari 2010 wordt verlengd tot uiterlijk 1 januari 2013 onder bepaalde voorwaarden. Hierbij geeft VROM aan dat een actieplan zal moeten worden opgesteld, dit om te voorkomen dat tot eind 2012 niks of weinig wordt ondernomen.

Het Besluit huisvesting zal in de planMER worden meegenomen. Het effect hiervan zal worden meegenomen voor de milieuaspecten fijnstof, ammoniak en geur.

2.3.4. Dierwelzijn

De ministerraad is op 12 oktober 2007 akkoord gegaan met het wetsvoorstel Dieren. Hierin staat de verhouding tussen dier en mens centraal, waaronder dierenwelzijn, diergezondheid, dierlijke producten, diergeneesmiddelen en dierenartsen.

Het wetsvoorstel ligt bij de Raad van State voor advies. Nadat de Raad van State advies heeft uitgebracht, wordt het wetsvoorstel ingediend bij de Tweede Kamer. Pas op dit moment wordt de tekst van het wetsvoorstel openbaar. Als de Tweede en Eerste Kamer instemmen met het wetsvoorstel zal de wet van kracht worden.

In de planMER zal het effect van het wetsvoorstel worden meegenomen.

2.4. Beleidsontwikkeling

Mede door de grote maatschappelijke beroering betreffende megastallen zijn er diverse adviezen en onderzoeksrapporten verschenen. Deze zijn hieronder kort samengevat.

2.4.1. Toekomst visie veehouderijen

Op landelijk niveau is er veel aandacht voor de ontwikkelingen in de intensieve veehouderij. In januari 2008 is de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit gekomen met een toekomstvisie op de veehouderij¹. De boodschap kan worden gezien als een moreel appèl aan de sector. De minister roept op om de komende 15 jaar de sector te verduurzamen, dat wil zeggen produceren met respect voor mens, dier en milieu waar ook ter wereld. Als gevolg van deze verduurzaming moet ook het draagvlak in de samenleving voor de intensieve veehouderij toenemen. Speerpunten van de visie zijn: systeeminnovaties (staltechnieken en veehouderijssystemen), welzijn en gezondheid van dieren, maatschappelijke inpassing (inpassing van veehouderijen in hun omgeving, niet alleen fysiek maar ook qua beleving), energie en milieu (beperken uitstoot schadelijke stoffen), markt en ondernemerschap (ruimte voor de ondernemer) en verantwoord consumeren. Concreet betekent het dat de veehouderij nu wordt opgeroepen om te gaan anticiperen op komende wijzigingen op het gebied van dierenwelzijn. Als na enige tijd blijkt dat de sector dit onvoldoende oppakt, komen aanvullende maatregelen in beeld.

¹ Brief van de Minister van LNV aan de Tweede Kamer d.d. 16 januari 2008 met kenmerk DL.2007/3569

2.4.2. Rapporten aan de Kamer

Naast de visie voor de ontwikkelingen in de veehouderij zijn op 12 februari 2008 vier rapporten aan de Tweede Kamer aangeboden over de effecten van megastallen voor natuur, milieu, volksgezondheid en dierenwelzijn. De rapporten zijn gemaakt door het Milieu- en Natuurplanbureau (MNP)², de Raad voor Dierenaangelegenheden (RDA)³, de Raad voor het Landelijk Gebied (RLG)⁴ en het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM)⁵. De hoofdlijn van deze rapporten is dat megastallen kansen bieden voor milieu, dierenwelzijn, diergezondheid en landschap, maar een mogelijke bedreiging kunnen zijn voor de volksgezondheid. Samengevat kan worden gesteld dat megabedrijven in de intensieve veehouderij niet leiden tot meer aantasting van het milieu op nationale schaal. Milieunormen dwingen megaveehouders tot toepassing van luchtwassers (IPPC richtlijn), waardoor nationaal gezien de emissie zelfs licht zal dalen. Door het ontstaan van nieuwe bedrijven verdwijnen andere bedrijven in de buurt van natuurgebieden en woonkernen. Daarbij moet worden opgemerkt dat in de naaste omgeving van nieuwe bedrijven milieuhinder door geur en fijn stof, ammoniakdepositie op natuur en aantasting van het landschap wel toe kunnen nemen. De voordelen zullen per saldo opwegen tegen de nadelen mits de dierenaantallen gereguleerd blijven door beleid en oude stallen worden gesloopt. Het zal voor een varken of een kip niet uitmaken of het in een heel groot bedrijf gehouden wordt. De verzorging moet dan wel optimaal zijn. Megabedrijven kunnen zich geen misstanden permitteren en moeten transparant opereren. Zij moeten daarbij streven naar het hoogste ambitieniveau voor diergezondheid en dierenwelzijn: elke mogelijke verbetering moet doorgevoerd worden. De Raad voor het Landelijk Gebied is van mening, dat het platteland ruimte moet bieden aan vestiging van megabedrijven voor varkens en pluimvee. Deze vestiging moet wel gekoppeld worden aan de nieuwste voorzieningen op het gebied van duurzaamheid. De nieuwste voorzieningen hebben betrekking op inpassing in de omgeving, emissies, transport, diergezondheid en dierenwelzijn. De raad acht vestiging van een megabedrijf in een reconstructiegebied alleen mogelijk in goed ontsloten landbouwontwikkelingsgebieden als het bedrijf daarbij goed wordt ingepast in het landschap. De ontwikkeling naar megabedrijven kan ertoe leiden dat infectieziekten die van dier op mens overdraagbaar zijn (zogenoemde zoönosen), meer gaan voorkomen. Deze bedreiging is te verminderen wanneer aan de schaalvergroting extra voorwaarden worden gesteld. Hierbij moet men denken aan voldoende afstand tussen bedrijven, geen combinatie van varkens en kippen op één locatie en een minimaal gebruik van antibiotica. Het stalontwerp en de bedrijfsvoering moeten gericht zijn op een zo klein mogelijk risico op introductie en verspreiding van (voor antibioticum ongevoelige) micro-organismen. Gesloten bedrijven, die zoveel mogelijk van start tot slacht op één locatie werken, kunnen verspreiding van infectieziekten voorkomen. Door het CLM is in juni 2008 een review uitgevoerd van 9 rapporten (waaronder bovenstaande) over megastallen⁶. In deze review wordt gesteld dat geen enkele studie alle duurzaamheidsaspecten heeft behandeld en dat de rapporten veel onduidelijkheden en tegenstrijdigheden bevatten. Verder constateert het CLM dat veel van de positieve effecten van de megastallen zijn gebaseerd op aannames en goede voornemens. Mogelijke maatregelen ter regulatie van megastallen (bv. ten aanzien van landschap, diergezondheid, etc.) komen niet vanzelf en zijn ook niet altijd afdwingbaar. In de pers is aandacht besteed aan het bericht dat de

² Milieu- en Natuurplanbureau, Milieukundige en landschappelijke aspecten van megabedrijven in de intensieve veehouderij, februari 2008

³ Raad voor de Dierenaangelegenheden, Dierenwelzijn en diergezondheid op megabedrijven in Nederland, februari 2008

⁴ Raad voor het Landelijk Gebied, Het megabedrijf gewogen, publicatie RLG 08/03, maart 2008

⁵ Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, Volksgezondheidsaspecten van veehouderijmegabedrijven in Nederland, februari 2008

⁶ Megastallen nader bekeken, 2008 CLM

provincie Groningen geen megastallen toestaat. Dit ligt iets genuanceerder dan dat. De provincie verbiedt nieuwvestiging van intensieve bedrijven per definitie, maar uitbreiding van bestaande intensieve veehouderijen kan wel degelijk als wordt voldaan aan (o.a.) landschappelijke en infrastructurele eisen. Bovendien dient er sprake te zijn van een maatwerkoplossing. De maximale omvang van een bouwblok is hier 2 hectare.

2.4.3. Inwoners van Aalten

Onder de naam “megastallen naar geschikt bio-industrieterrein” heeft De stichting MOOIJ Land een burgerinitiatief ingediend bij de provincie Gelderland. Dit burgerinitiatief is gestart in de gemeenten Oude IJsselstreek en Montferland en is daarna overgenomen door de bewoners van de gemeentes Aalten en Bronckhorst. De stichting wil onder andere dat megastallen voor niet grondgebonden veehouderij op een bio-industrieterrein geplaatst worden, waarbij maatregelen genomen worden om stank, stof en geluid zoveel mogelijk te beperken. Het burgerinitiatief is 19 november 2008 besproken door de Commissie Landelijk Gebied en Water. De behandeling in de Staten vond plaats op 3 december 2008. Het burgerinitiatief is niet aangenomen. Provinciale Staten houden onverkort vast aan het de bepalingen in het reconstructieplan en stellen geen aanvullende voorwaarden.

Met betrekking tot megastallen zijn drie onderzoeken uitgevoerd⁷. Samenvatting per advies:

- Onderzoek Alterra: er zijn al 184 megastallen (in dit geval gedefinieerd als > 300 NGE) in Nederland. In 2000 waren het er nog 104. Alterra verwacht in 2025 een groei tot 1250 / 3000. Regionaal heeft dit voordelen, lokaal neemt de belasting op de leefomgeving toe.
- Advies College Rijksadviseurs: dit college constateert dat megastallen in LOG's ingepast kunnen worden, met maatwerk op lokaal niveau. Het advies is om geen landelijke normen te stellen, maar in te zetten op een serieus ontwerptraject.
- Advies Prof. Bruil betreffende de gemeentelijke sturingsmogelijkheden: het bestemmingsplan biedt geen mogelijkheid om bedrijven 'van buitenaf' te weren. Dat vergt aanpassing van het Reconstructieplan. Het weren van megabedrijven is niet mogelijk. Wel kunnen er via het bestemmingsplan allerlei aanvullende eisen / maatschappelijke tegenprestaties worden gesteld. Cumulatie van geurhinder kan waarschijnlijk via het bestemmingsplan weer worden gebruikt als ontwikkelingen in de landbouw.

2.5. Huidige situatie en autonome ontwikkeling

Intensieve veehouderij in Nederland

Het cluster intensieve veehouderij, inclusief veevoer, verwerking, handel en distributie, is in economisch opzicht erg belangrijk binnen Nederland. De sector zorgt voor ruim éénvijfde (22%) van de toegevoegde waarde (5,2 miljard in 2003) in agrarisch Nederland.

De varkenshouderij heeft met een bijdrage van 55 tot 60% hierin het grootste aandeel. De sector zorgt met 80.000 arbeidsplaatsen voor 20% van de werkgelegenheid in de agrarische sector. Het aantal bedrijven gaat flink achteruit. In 2004 telde Nederland 6.700 gespecialiseerde bedrijven in de intensieve veehouderij, tegenover 10.000 bedrijven in 1990. Behalve op gespecialiseerde bedrijven worden ook varkens, pluimvee of kalveren gehouden als tweede tak. Tegelijk met het aantal bedrijven is ook de veestapel gekrompen. De varkenshouderij daalde sinds 1990 van bijna 14 miljoen dieren naar ruim 11 miljoen stuks in 2008. De pluimveehouderij daalde van 95 miljoen naar 88 miljoen leghennen en vleeskuikens.

⁷ 'Megastallen in beeld', 2007, Alterra 'Advies megastallen, 2007 College van Rijksadviseurs (CRA) 'Megastallen in het buitengebied', 2007, prof. Mr. D.W. Bruil

De varkenshouderij heeft een flinke sanering doorgemaakt. Het totale aantal bedrijven in 2004 is nog maar ongeveer de helft van het aantal in 1994. De daling kreeg vanaf 2000 een extra impuls door de twee beëindigingsregelingen (Regeling beëindiging veehouderijtakken, die twee keer is opengesteld). Een kwart van de bedrijven stopte hierdoor met varkenshouderij. Dat ging gepaard met een aanzienlijke vermindering van de varkensstapel. Veel gemengde bedrijven hebben de varkenstak afgestoten. Door mechanisatie, automatisering en schaalvergroting vindt varkenshouderij nu voornamelijk op gespecialiseerde bedrijven plaats.

Landelijke trend

De intensieve veehouderij is van oudsher geconcentreerd in Noord-Brabant, Noord-Limburg en delen van Gelderland en Overijssel. Het gaat daarbij grotendeels om verstedelijkte landelijke gebieden en gebieden die erg in trek zijn om te wonen, te werken en te recreëren. Dat heeft invloed op de ontwikkelingsmogelijkheden van de intensieve veehouderij aldaar. Aan de andere kant zijn er de mogelijkheden die de reconstructie biedt.

Bedrijven die “op slot” zitten en niet kunnen uitbreiden door wet- en regelgeving, kunnen verhuizen naar een plek waar die mogelijkheden wel aanwezig zijn. Een dergelijke verhuizing is duur, waardoor er nog niet gelijk grote verschuivingen zijn te verwachten.

Op 1 januari 2008 is de zogenoemde compartimentering van de productierechten afgeschaft. Deze compartimentering zorgde er voor dat dierrechten niet konden verschuiven tussen drie verschillende concentratiegebieden; het concentratiegebied oost (Gelderland, Overijssel en een deel van Utrecht), het zuidelijke concentratiegebied (Noord-Brabant en Limburg) en de rest van Nederland. Er is op dit moment nog geen duidelijk beeld over de gevolgen van de afschaffing van de compartimentering, maar als er een verschuiving plaats gaat vinden, dan wordt verwacht dat die naar het zuiden zal zijn. De jongste cijfers van de provincie Gelderland bevestigt de verwachting dat de afschaffing van de compartimentering zou leiden tot een afname van het aantal dieren in Gelderland.

Het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderijen (Besluit huisvesting) die in 2010 van kracht wordt, heeft tot gevolg dat veel (kleine) intensieve veehouderijen moeten gaan investeren om aan het besluit te voldoen. In 2013 worden daarnaast de Europese dierenwelzijnseisen van kracht. De consequentie hiervan is een verbod op legbatterijen en gemiddeld 20% meer ruimte voor varkens. Het is de verwachting dat beide ontwikkelingen er toe leiden dat een substantieel aantal intensieve veehouderijen zal stoppen.

De verdere algemene verwachting voor de toekomst van de intensieve veehouderij is gunstig te noemen. Door toenemende concurrentie van binnen en voornamelijk ook van buiten de EU zal de primaire sector zich richten op kostprijsverlaging, onder meer door schaalvergroting en het verbeteren en ontwikkelen van samenwerkingsvormen. Daarnaast zal de gehele sector zich gaan richten op vraaggestuurde productie en het vergroten van de kostenefficiëntie. Daardoor ontstaan er kortere ketens die zich snel kunnen aanpassen aan marktveranderingen.

Grondgebonden landbouw in Gelderland

De grondgebonden landbouw is een belangrijk onderdeel van de totale agrarische sector in de provincie Gelderland: namelijk ongeveer 60% van het totaal aan agrarische bedrijven.

Qua landgebruik bepaald deze sector zelfs 90% van het totale agrarische grondgebruik in Gelderland. Gemiddeld is een melkveebedrijf in 2004 in Gelderland 34 ha groot en heeft 54 koeien (84 nge⁸), wat kleiner is dan het Nederlandse gemiddelde (39 ha, 62 melkkoeien, 96 nge).

⁸ De Nederlandse grootte-eenheid (nge) is een reële economische maatstaf die gebaseerd is op het brutostanaardsalade. Het is een maat waarmee de economische omvang van agrarische activiteiten wordt weergegeven. Een nge staat bij prijsniveau 2002 (landbouwtellingen 2005 en 2006) voor 1.400 euro aan saldo (bron: www.lei.wur.nl)

Trends in Gelderland

Het totale aantal melkveebedrijven is in 2004 ongeveer 40% afgenomen ten opzichte van 1998. Echter het gemiddelde aantal ha en melkkoeien is in dezelfde periode per bedrijf sterk toegenomen wat wijst op schaalvergroting binnen de provincie. De positie van de melkveehouderij op de internationale zuivelmarkt staat onder druk door het milieubeleid en verdergaande liberalisering van de markt. Toch zijn de perspectieven voor de sector niet ongunstig. De sector levert hoogwaardige producten, de gronden en het klimaat zijn zeer geschikt en de sector zelf is ondernemend. Naar verwachting zal het aantal bedrijven de komende jaren met ruim 4% dalen. De bedrijven die blijven worden wel groter. Het areaal dat ze gebruiken blijft ongeveer gelijk. Het is echter mogelijk dat door de opheffing van de quoterings in 2015 de melkproductie en dus deze sector na die tijd enigszins zal groeien.

Intensieve veehouderij in Gelderland

Gelderland is samen met Overijssel erg belangrijk voor de intensieve veehouderij; de intensieve veehouderij draagt ongeveer 10% bij aan de totale werkgelegenheid in Gelderland. Binnen de intensieve veehouderij is voornamelijk de varkenshouderij sterk vertegenwoordigd in deze provincie. Ongeveer 7% van het totale aantal agrarische bedrijven in Gelderland is intensief varkensbedrijf tegen ongeveer 5% van het totale aantal Nederlandse agrarische bedrijven. Net als bij de grondgebonden landbouw is het gemiddelde varkensbedrijf in Gelderland kleiner dan gemiddeld in de rest van Nederland; 7 ha en 82 nge in Nederland in 2004, tegen 6 ha en 61 nge in Gelderland in 2008.

Trend in Gelderland

Sinds 1996 is het aantal varkensbedrijven in Nederland sterk gedaald, in Gelderland is de afname zelfs meer dan 50%. Deze afname is voornamelijk veroorzaakt door de regeling beëindiging veehouderij, het mestbeleid, het diergezondheidsbeleid en slechte bedrijfsresultaten in de jaren 2002 en 2003 door de mond- en klauwzeer uitbraak. Echter, ook schaalvergroting speelt een grote rol in de afname van het aantal bedrijven. De grote bedrijven die blijven bestaan liggen veelal in de buurt van kwetsbare natuurgebieden, woonkernen en of andere kwetsbare functies en zullen ondersteund worden om zoveel mogelijk te verplaatsen binnen de LOG's waar milieutechnische en landschappelijke mogelijkheden zijn voor groei in de toekomst.

Situatie in de gemeente Aalten

In tabel 1 zijn de aantallen in 2008 aanwezige agrarische bedrijven (volgens de vergunning of melding Wet milieubeheer) in de gemeente Aalten opgenomen. Van deze 379 zijn er 14 gelegen binnen het LOG Lintelo. Dit kunnen ook gemengde bedrijven zijn.

Soort bedrijf	Aantal bedrijven
Rundveebedrijven	218
Varkensbedrijven	113
Pluimveebedrijven	33
Schapenbedrijven	3
Paardenbedrijven	11
Konijnenbedrijven	1
Totaal	379

Tabel 1 aantal agrarische bedrijven in Aalten

Behoefte aan nieuwvestiging

Op dit moment zijn er vier initiatieven voor de vestiging van nieuwe bedrijven in het LOG. De verzoeken zijn weergegeven in de ruimtelijke visie LOG Lintelo. Het LOG Lintelo heeft maar twee nieuwvestigingslocaties als uitgangspunt. Voor inplaatsing zal worden bekeken of eventuele doorontwikkellocaties geschikt zijn voor nieuwvestiging.

3. Inhoud planMER

Dit hoofdstuk gaat in op de onderdelen die in de (in een later stadium op te stellen) planMER worden behandeld.

3.1. Geur

De milieugebruiksruimte voor het LOG Lintelo wordt vooral bepaald door geur. Bij de ruimtelijke invulling is bepaald welke ontwikkelscenario's gewenst zijn. Bij vaststelling van de ruimtelijke visie heeft de gemeenteraad uitgesproken dat de mogelijkheden voor twee nieuw te vestigen bedrijven aan de westzijde van de Heegtweg worden gezien. Eerder zijn twee ontwikkelscenario's als wenselijk voorgesteld. Deze ontwikkelscenario's zijn opgenomen in de onderstaande figuren 2 en 3. Figuur 2 geeft de nieuwvestiging aan de oost- en westzijde van de Heegtweg weer. Figuur 3 laat nieuwvestiging aan de westzijde van de Heegtweg zien. Beide ontwikkelscenario's zullen worden onderzocht in de planMER. Hieruit zal blijken welke locatie het meest geschikt is voor wat betreft geur.

Figuur 2 nieuwvestiging west en oost van de Heegtweg

Figuur 3 Nieuwvestiging aan de westzijde van de Heegtweg

De achtergrondbelasting in de nieuwe situatie zal worden berekend met V-stacks gebied en wordt verwerkt in de planMER. Tevens zal de voorgrondbelasting van de nieuwvestiging worden berekend met V-stacks vergunningen en worden getoetst aan de geldende normen. De uitgangspunten voor de groei van de bestaande en nieuwe bedrijven zullen uit de geurvisie worden geëxtraheerd. De resultaten van het LOG uit de geurvisie zullen hierbij worden meegenomen. Met getallen en kaartmateriaal worden de geurcontouren gepresenteerd.

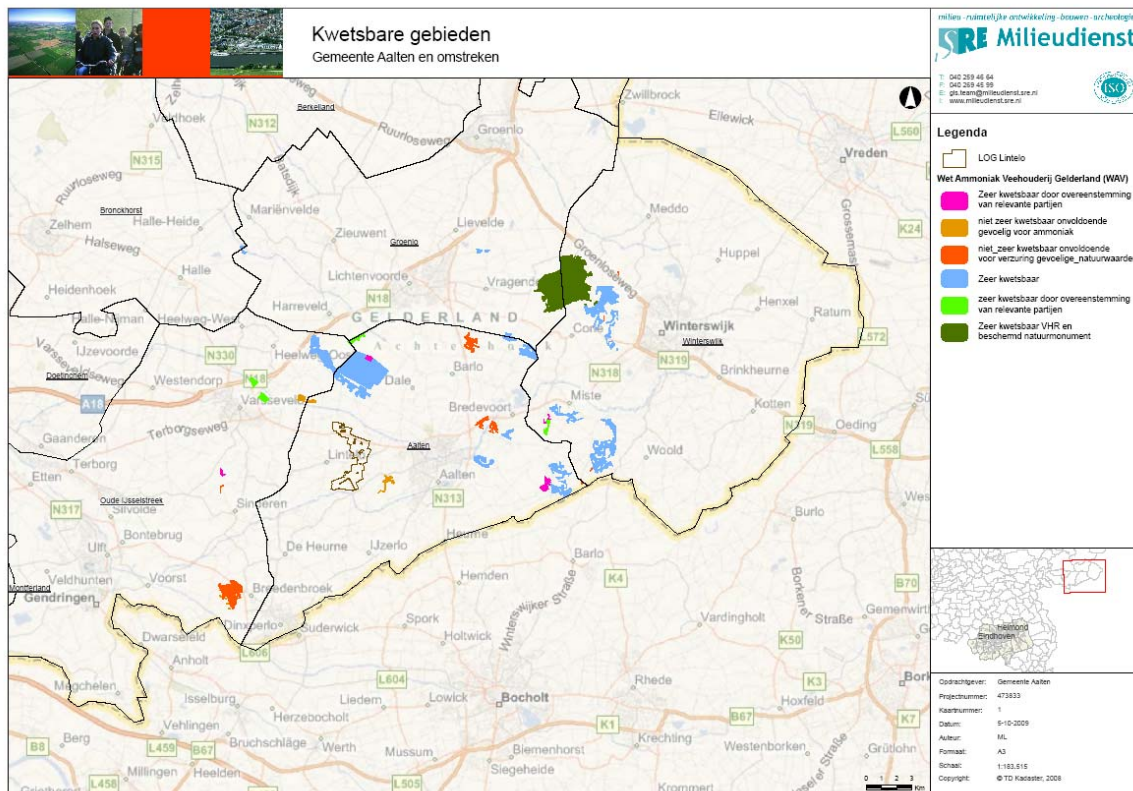
3.2. Ammoniak(depositie)/ natuur

Veehouderijen emitteren ammoniak dat zich in de omgeving verspreid. Het ammoniak kan neerslaan op natuurgebieden. Als deze gebieden een te hoge belasting krijgen van stikstof (het product dat ontstaat als ammoniak vrijkomt), kan schade ontstaan aan het natuurgebied. Een natuurgebied kan, afhankelijk van de natuurwaarden die er aanwezig zijn, een bepaalde hoeveelheid ammoniak verdragen.

Door de provincie is een voorstel opgesteld, d.d. 7 juli 2009, waarin zij de zeer kwetsbare en Natura 2000 gebieden zoals bedoeld in de Wet ammoniak en veehouderij aanwijzen. Tevens geven zij aan wat de kritische depositiewaarde is van dit type gebied. Dit voorstel moet nog door de minister worden goedgekeurd.

Door de provincie Gelderland is een interim beleid met betrekking tot het toetsingskader ammoniak en Natura 2000 gebieden opgesteld. In dit beleid is aangegeven dat indien de depositie van een bedrijf lager is dan 0,5% van de kritische depositiewaarde de vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 kan worden verleend.

In de planMER zal worden bepaald hoeveel depositie van de twee scenario's de bedrijven (nieuw vestiging en doorontwikkeling van bestaande bedrijven) in het LOG veroorzaken op zeer kwetsbare en Natura 2000 gebieden (figuur 4) met Aagrostacks. Daarnaast wordt de ammoniakdepositie op natuurgebieden van de huidige en toekomstige bedrijven in het LOG berekend. Hiermee wordt inzicht verkregen in de toe- of afname van de voorgrond depositie van deze bedrijven op de rand van natuurbeschermingsgebieden en zeer kwetsbare en Natura 2000 gebieden. Als de totale toename aan depositie minder is dan 0,5% van de kritische depositiewaarde, staat depositie het plan niet in de weg. Wanneer meer toename wordt berekend zal door middel van een zogenaamde "ammoniakbank" rechten moeten worden verkregen zodat de toename van ammoniak onder de 0,5% van de kritische depositiewaarde op de Natura 2000 gebieden zal liggen. Uit de planMER zal blijken welke locaties meer geschikt zijn voor een groei van dieren en welke minder. Met getallen en kaartmateriaal wordt een beeld gepresenteerd waarop de stikstofdepositie op natuurgebieden zichtbaar is.

Figuur 4 Ligging kwetsbare gebieden t.o.v. het LOG

3.3. Verkeer

Bij de verschillende alternatieven voor het vestigingsbeleid voor intensieve veehouderijen gaat een verschuiving plaatsvinden van vracht- en personenvervoer. Op basis van standaardkengetallen (KWIN: kwantitatieve informatie) geeft het planMER een inschatting van toename en afname van deze verkeersstromen. Verder wordt aandacht besteed aan de verkeersveiligheid voor de zwakke verkeersdeelnemers. Met gebruik van beschikbare gegevens

over verkeerspatronen en –trends op de wegen zullen eventuele knelpunten en frictiepunten worden getraceerd en zo mogelijk worden maatregelen voorgesteld.

3.4. Luchtkwaliteit

De meest relevante luchtkwaliteitseisen voor ruimtelijke plannen hebben betrekking op stikstofdioxide (NO₂) en fijn stof (PM₁₀). In de planMER zullen de stoffen stikstofdioxide en fijn stof dan ook worden onderzocht. De andere grenswaarden, zwaveldioxide, lood, koolmonoxide en benzeen komen in Nederland in lage concentraties voor. Gezien de ontwikkelingen in het LOG zullen deze stoffen geen overschrijding van de grenswaarden veroorzaken.

Met name wordt bij de intensieve veehouderij relatief veel fijn stof uitgestoten. De uitstoot van stikstofdioxide is voor een LOG verwaarloosbaar. De relatief kleine hoeveelheden aan verkeersbewegingen zullen naar verwachting geen grote bijdrage leveren aan de uitstoot van stikstofdioxide. Voor luchtkwaliteitsonderzoek wordt de huidige situatie en de toekomstige situatie doorgerekend met het programma Geomilieu, dit wordt uitgevoerd voor het jaar 2010. De parameters fijn stof en stikstofdioxide zijn hierbij maatgevend. De bepaling zorgt voor inzicht in de mate waarin er nog ruimte is voor nieuwe activiteiten en wordt op de diverse “gevoelige objecten” getoetst aan hoofdstuk 5 van de Wet milieubeheer. Hierdoor wordt duidelijk in welke mate de extra activiteiten in het gebied toelaatbaar zijn vanuit de Wet milieubeheer. De resultaten worden gepresenteerd in een rapportage met kaartmateriaal.

3.5. Geluid

Door de toename van intensieve veehouderijen in het LOG neemt ook de geluidemissie toe. Dit is het gevolg van de toename van bedrijfsactiviteiten. De grootste toename van stationaire bronnen wordt veroorzaakt door de ventilatie. Ook de toename van het vrachtverkeer zal een toenemende bron voor geluidemissies vormen. Voor het geluidbelastingonderzoek worden berekeningen uitgevoerd ten aanzien van geluid rondom de diverse agrarische bedrijven. De resultaten worden gepresenteerd in een rapportage met kaartmateriaal.

3.6. Flora- en Fauna

Voor het verkennend flora- en fauna onderzoek wordt een quickscan uitgevoerd. Hiervoor wordt een veldbezoek uitgevoerd en worden inventarisatiegegevens verzameld. Aan de hand van deze gegevens kan een uitspraak worden gedaan over de gebiedsbescherming, soortbescherming en of er eventueel aanvullend veldonderzoek uitgevoerd moet worden. Tevens wordt beschreven of de ontwikkelingen binnen het LOG gevolgen heeft op de standplaats (planten) of het leefgebied (dieren) van deze soorten.

3.7. Water/ bodem

In het kader van de plan-m.e.r. Lintelo wordt bekeken of binnen de invloedssfeer van het gebied locaties zijn gelegen die een status hebben in het kader van de provinciale verordeningen en plannen, gemeentelijke plannen en plannen vanuit het waterschap op het gebied van bodem en water. Bekeken wordt of het plan-m.e.r. gebied is gelegen in grondwaterbeschermingsgebieden of andere beschermingsgebieden, welke plannen en regels van diverse overheden van toepassing zijn en welke eisen daaruit voor het gebied naar voren komen. Daartoe wordt het beleidskader geschetst, een beschrijving gegeven van de watersystemen (oppervlaktewater en grondwater) en het resultaat van het overleg tussen gemeente en waterbeheerder (waterparagraaf).

In het plangebied LOG Lintelo is relatief weinig oppervlaktewater aanwezig. Dit hangt nauw samen met de hoogteligging en bodemsamenstelling. Boven de bovenzijde (noorden) van het plangebied is het stroomgebied van de Boven Slinge. Aan de onderzijde (zuiden) van het plangebied is direct het stroomgebied van de Keizersbeek gelegen.

Er zijn geen bodemverontreinigingen bekend, die een relatie hebben met het plangebied.

3.8. Archeologie

Het plangebied LOG Lintelo ligt direct ten westen van het Oost-Nederlandse plateau en maakt deel uit van een glooiend dekzandlandschap dat bestaat uit een afwisseling van hoge dekzandruggen, -welingen en -koppen en laaggelegen, moerassige dekzandvlakten en beekdalen. Het noordelijk deel van het plangebied, doorsneden door de Varsseveldsestraatweg, is een afspiegeling van deze differentiatie met in het noorden een dekzandrug- kop met esdek, in het centrum een laagte en in het zuiden een dekzandwelling- of vlakte. In het centrale deel van het plangebied, aan de noordzijde begrensd door de Varsseveldsestraatweg en in het zuiden doorsneden door de Gendringseweg, is in het noordoostelijk deel en zuidelijk deel sprake van een dekzandrug met esdek en in het overige deel een dekzandwelling- of vlakte. Het zuidelijk deel van het plangebied, aan de zuidzijde begrensd door de Sondernweg, is geclassificeerd als een laagte. De hoogste delen van de dekzandruggen verheffen zich tot meer dan 23,5 m +NAP, dat wil zeggen twee tot drie meter boven de lager gelegen delen van het plangebied.

Voor archeologie wordt een bureauonderzoek uitgevoerd. Het doel van het bureauonderzoek is het verwerven van informatie, aan de hand van bestaande bronnen, over bekende of te verwachten archeologische waarden, binnen het omschreven plangebied. Met het resultaat kan een gespecificeerde archeologische verwachting worden opgesteld, op basis waarvan een beslissing genomen kan worden ten aanzien van (eventueel) vervolgonderzoek. De resultaten worden gepresenteerd in een rapportage met kaartmateriaal.

3.9. Externe veiligheid

In de planMER zal met name gekeken worden naar de eventuele beperking die wordt veroorzaakt door buisleidingen, transport over de weg en propaantanks in de omgeving.

3.10. Gezondheid

In de planMER zal kort worden ingegaan op de gezondheid van personen in de omgeving van het LOG. Als leidraad voor dit te behandelen onderwerp zal gebruik worden gemaakt van het " Informatieblad, Intensieve veehouderij en gezondheid" dat in januari 2009 door Bureau Gezondheid, Milieu & Veiligheid GGD'en Brabant/Zeeland en GGD hart voor Brabant is gepubliceerd. Gezondheid zal een onderdeel uitmaken bij de aanbevelingen/conclusie in deze planMER.

4. Procedure

Met deze notitie reikwijdte en detailniveau is een eerste stap gezet om te komen tot een milieueffectrapportage voor het plan voor het landbouwontwikkelingsgebied Lintelo. In dit hoofdstuk wordt de verder te volgen procedure beschreven.

4.1. Overzicht procedure plan-m.e.r.

Voor de plan-m.e.r. dienen de volgende stappen te worden doorlopen:

1. opstellen van een notitie over de reikwijdte en het detailniveau van de planMER (voorliggende document);
2. raadplegen bestuursorganen over de reikwijdte en detailniveau van de planMER;
3. opstellen van de planMER.
4. ter inzage leggen van de planMER, waarbij inspraak mogelijk is; De planMER wordt samen met het bestemmingsplan ter inzage gelegd;
5. motivering van de rol van de planMER en de verwerking van de inspraakreacties bij de verdere besluitvorming.

4.2. Raadpleging

De gemeente Aalten dient de notitie reikwijdte en het detailniveau van de op te stellen planMER vast te stellen. Hierbij dient gelet te worden op de elementen waar in een planMER aandacht aan moet worden besteed. Bij het bepalen van de reikwijdte en detailniveau van de planMER raadpleegt het bevoegd gezag minstens de wettelijk voorgeschreven bestuursorganen (artikel 7.11b Wet milieubeheer). De reacties worden meegenomen in de planMER.

Het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Aalten hebben bepaald de volgende instanties te raadplegen:

- Gedeputeerde Staten van Gelderland;
- Burgemeester en Wethouders van de omliggende gemeenten waarbij ook Stad Bocholt te Duitsland;
- VROM-inspectie;
- Waterschap WRIJ;
- Commissie voor de m.e.r.;
- Ministerie van Landbouw directie oost;
- Een ieder i.v.m. de ter inzage legging.